

Saksframlegg

PROSJEKT "TREBYEN TRONDHEIM" – PROSJEKT FOR KLIMAEFFEKTIV ARKITEKTUR
OG BYUTVIKLING OG ØKT BRUK AV TRE I TRONDHEIM OG OMEGN
Arkivsaksnr.: 10/24210

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar revidert ramme for prosjektet "Trebyen Trondheim", tidligere "Trondheim -den moderne treby", i samsvar med rådmannens saksframlegg og under forutsetning av nødvendig finansiering.

Prosjektperioden forlenges foreløpig ut 2015.

Trondheim kommunes andel av prosjektet finansieres innenfor den ordinære driftsrammen for byutvikling.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

Trondheim kommune

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Bakgrunn

Bystyret vedtok 28.09.2006 prosjektet ”Trondheim – den moderne treby”, der hovedintensjonen skulle være å videreutvikle trebyen Trondheim, herunder bidra til bærekraftig utvikling ved økt bruk av tre som materiale i urbant byggeri og oppfylle langsiktige nasjonale målsettinger knyttet til bruk av tre.

Prosjektet bestod av fire delprosjekter:

- delprosjekt 1: Realisering av urbane byggeprosjekter og relevante utviklingsprosjekter
- delprosjekt 2: Kompetanseutvikling hos sentrale aktører og beslutningstakere
- delprosjekt 3: Bidrag til relevant nærings-, produkt- og bedriftsutvikling
- delprosjekt 4: Profilering og utvikling av hensiktsmessig informasjon.

Prosjektkostnadene ble anslått til 8,4 millioner kroner over fire år og skulle finansieres med bidrag fra Trondheim kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Skog- og trenettverket samt Innovasjon Norge.

Status i prosjektet

På grunn av uavklart økonomi og deltakelse ble oppstarten av prosjektet forsinket. Etter vedtak i formannskapet 02.10.2007 ble budsjettet i samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune og Fylkesmannen redusert til 500.000 kroner per år. Forventet tilskudd fra Innovasjon Norge ble ikke innvilget da kommuner ikke kan søke om støtte derfra.

Prosjektet er organisert med prosjektledelse og styringsgruppe under ledelse av Trondheim kommune. Styringsgruppen består av representanter fra politisk nivå, administrasjon, næringsliv og undervisnings- og forskningsinstitusjonene.

Gjennom aktiv deltakelse i ”Nordiske trebyer – byutvikling med trehus” og EUs Cultura 2000 satsing ”Wooden Towns in Europe” har prosjektet etablert nye og videreutviklet eksisterende relasjoner til ulike aktører på området.

Evaluering av delprosjektene

Delprosjekt 1: Realisering av urbane byggeprosjekter og relevante utviklingsprosjekter

Trondheim kommune har her gjennomført flere byggeprosjekter, deriblant Svartlamoen barnehage i massivtre, Nardo skole med helhetlig fokus på materialvalg og energiramme og bofellesskapet i Ranheimsveien 149 utført som passivhus i massivtre. Prosjektene er delvis godt dokumentert gjennom ulike rapporter, hovedsakelig som student- eller mastergradsoppgaver.

Initiering av byggeprosjekt i privat regi har prosjektet i liten grad bidratt til, hovedsakelig pga. manglende virkemidler, og fordi Innovasjon Norge heller ikke deltok i prosjektet. Når det gjelder byutviklingsprosjekt, vil prosjektet framover kunne bidra i utviklingen av bl. a. Brøsetområdet.

Delprosjektene 2 og 4: Kompetanseutvikling hos sentrale aktører og beslutningstakere og Profilering og utvikling av hensiktsmessig informasjon

Tresenteret i Trondheim har bidratt til betydelig kompetanseutvikling gjennom seminarer og kurs for ulike

Trondheim kommune

aktører. I samarbeid med NTNU er det utviklet kursmateriell og etablert en kompetansebase egnet for sentrale aktører og beslutningstakere, slik at det vil være kostnadseffektivt å videreføre denne aktiviteten overfor utvalgte målgrupper. I tillegg har Trenettverket bistått med spisskompetanse i konkrete prosjekt.

Det er etablert en nettside knyttet til Trondheim kommunes nettsider og en folder som omhandler prosjektet. Prosjektet har ikke arrangert egne konferanser, men det har vært noe profilering på andre konferanser og seminarer i 2010. Erfaringene fra "Trondheim – den moderne trebyen" er også brukt som grunnlag og inspirasjon i tilknytning til arbeid og prosesser i andre byer og tettsteder.

Delprosjekt 3: Bidrag til relevant nærings-, produkt- og bedriftsutvikling

Prosjektet har ikke hatt relevante virkemidler i dette arbeidet, og det må også antas at Innovasjon Norges manglende deltakelse har hatt en betydning. Videreføres ikke.

Regnskap for prosjektperioden

	2007	2008	2009	2010
Nettoregnskap	-	80 757	53 261	353 580

I tillegg er det lagt ned et stort antall timer gjennom prosjektledelse, deltakelse i styringsgruppe og arbeidsgruppe og ved ulike arrangement i og utenfor Trondheim.

Forslag til videreføring av prosjektet "Trebyen Trondheim"

Rådmannen har en intensjon om å videreføre prosjektet "Trebyen Trondheim" i ti år, fordi planlegging og gjennomføring av denne type forbildeprosjekter går over en lang tidshorison. Rådmannen foreslår at prosjektet med reviderte forutsetninger foreløpig forlenges med fire år. I 2015 skal prosjektet rapporteres til formannskapet som da tar stilling til ytterligere videreføring.

Prosjektet "Trebyen Trondheim" gjennomføres som et byutviklingsprosjekt som skal ha som mål å bidra til en positiv videreutvikling av trehusbebyggelse i Trondheimsregionen. I likhet med andre norske byutviklingsprosjekter som Norwegian Wood og FutureBuilt følger "Trebyen Trondheim" konseptet til Internationale Bauausstellung (IBA). Forbildeprosjektene som "Trebyen Trondheim" ønsker skal realiseres, omfatter byggeprosjekter og aktuelle utviklingsprosjekter, transformasjoner og reparasjoner av eldre bygg, kunstinstallasjoner og utsmykninger samt temporære treprosjekter.

"Trebyen Trondheim" skal bidra til økt bevissthet om byens særpreg og økt kunnskap om treets kvaliteter som byggemateriale og betydning i miljøsammenheng. På ulike måter og gjennom tilgjengelige media skal "Trebyen Trondheim" formidle erfaringer og informasjon til fagmiljø og byens befolkning.

Kvalitetskriterier

Rådmannen vil understreke at forbildeprosjektene skal ha høy kvalitet, riktig bruk av tre med fokus på miljøaspektet og god håndverksmessig utførelse og faglig forståelse. Forbildeprosjektene foreslås delt i følgende tre grupper:

- "Innovasjon i tre" for nybygg og transformasjonsprosjekter med en tydelig målsetting om klimateffektiv arkitektur og byutvikling og særlig høye krav til energieffektivitet og CO₂-reduksjon. I en startfase legges kvalitetskriteriene for Framtidens byer til grunn.

Trondheim kommune

- ”Reparasjon av tre” for reparasjon av historiske bygninger og bymiljø fra ulike tidsepoker. Prosjektene kjennetegnes av god forståelse for det historiske bygget, dets kontekst og særlig god håndverksmessig utførelse samt fokus på gjenbruk framfor utskifting. Der det er mulig, skal prosjektene utvikle gode strategier for energieffektivitet uten å skade det eksisterende.
- ”Tre i byrom” skal skape en arena for kunstinstallasjoner, interiør, møblering inne og ute, temporære og varige treprosjekt, herunder studentprosjekter fra ulike fag. Kvalitetskriteriene foreslås holdt forholdsvis åpent, men prosjektene skal kjennetegnes av kvalitativ, kreativ, konsekvent og estetisk høyverdig bruk av tre.

Rådmannen viser til vedlagte brosjyre som skisserer spesifikke kvalitetskrav som definerer ambisjonsnivået.

Synliggjøring

Gjennom ulike arrangementer skal det skapes økt bevissthet og kunnskap om byens særpreg og kvaliteten til tre som bygningsmateriale, både i fagmiljøet og i byens befolkning. Ved oppføring av nye forbildeprosjekter vil det bli holdt visninger, og det kan også være aktuelt å lage utstillinger av løsningsforslag fra arkitekturkonkurranser, referanseprosjekt i Trondheim og studentarbeider fra NTNU og HiST, hvor bruken av tre spiller en betydelig rolle.

Synliggjøring bidrar etter rådmannens mening til kompetanseøkning, og vil i tillegg være en tydelig markedsføring av prosjektet og gi ”Trebyen Trondheim” et kvalitetsmerke.

Øvrige virkemidler

Etter rådmannens vurdering må det skapes tilstrekkelige incitament, særlig for private aktører. For å sikre spisskompetanse innenfor fag som er relevant for ”Trebyen Trondheim”, foreslås det å videreutvikle bistanden med spisskompetanse i konkrete prosjekt, et såkalt rådgiverteam, tilpasset det enkelte prosjekt. Prosjektet må framstå som et kvalitetsmerke for deltakerne og bidra til positiv omdømmebygging, medieprofilering og nettverksbygging.

Prosjektet vil ikke ha mulighet til å bidra økonomisk i enkeltprosjekter, men skal gjøre tilgangen til støtteordninger enklere.

Gjennomføring

Rådmannen foreslår at prosjektet ”Trebyen Trondheim” deles i tre arbeidsområder: oppfølging av forbildeprosjekt, rådgiverteam og kommunikasjon og informasjon.

Oppfølging av forbildeprosjektene skal konkretisere spesifikke kvalitetskriterier, vurdere relevante prosjekter og bruk av virkemidler. Her vil rådgiverteamet kunne bistå i forbindelse med byggesøknader og søknad om tilskudd for å sikre oppfyllelse av kvalitetskriteriene.

Rådgiverteamet skal bistå i en tidligfase i nye prosjekter for å vurdere utfordringer og sammensetning av relevant team til hvert enkelt treprosjekt. Når det er nødvendig, innhentes spisskompetanse i kritiske fag.

For kommunikasjon og informasjon vil det bli utarbeidet en detaljert plan for ulike arrangement for perioden 2011-2015. Arbeidsgruppen gjennomfører arrangementene, bistår eventuelt i

Trondheim kommune

arkitektkonkurranser og i avslutningsfasen av forbildeprosjektene. Prosjektene skal være synlige i media. Det bør også gjennomføres et avslutningsarrangement for prosjektet ”Trebyen Trondheim”.

Eierskap og prosjektorganisasjon

Rådmannen foreslår at prosjektet gjennomføres som et samarbeidsprosjekt mellom Trondheim kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune. For hovedprosjektet og/eller delprosjektene er det i tillegg opprettet samarbeid med TreFokus, Tresenteret i Trondheim, NTNU og ENOVA. HiST og Husbanken samt Sverresborg folkemuseum og Riksantikvaren har signalisert interesse for deltakelse i prosjektet.

Rådmannen vil videre arbeide for å etablere et samarbeid med øvrige beslutningstakere og utbyggere, deriblant Statsbygg, NBBL, aktuelle entreprenører samt sentrale aktører innenfor Nordiske trebyer som Bergen og Stavanger kommune som skal eller har realisert tilsvarende prosjekter. Samarbeidet i Nordiske trebyer skal videreføres.

Prosjektet er et delprosjekt under Framtidens byer i Trondheim og vil særlig bidra i utviklingen av Brøset. Rådmannen foreslår at Trondheim kommune ved kommunaldirektør for byutvikling får ansvaret for prosjektledelsen, og at eksisterende styringsgruppe, bestående av representant fra bystyret, Trondheim eiendom, byantikvaren, NTNU, TreFokus og næringslivet opprettholdes.

Økonomi

Rådmannen foreslår følgende årlige budsjett for ”Trebyen Trondheim”:

	Anslått timeforbruk	Kostnader
Prosjektledelse og administrasjon	450	kr 360 000
Forbildeprosjekter	125	kr 100 000
Rådgiverteamet	155	kr 140 000
Kommunikasjon og informasjon inkl. arrangement	55	kr 190 000
Sum årlige utgifter		kr 790 000

Finansiering

Tilskudd fra Trondheim kommune	kr 300 000
Tilskudd fra Sør-Trøndelag fylkeskommune	kr 225 000
Tilskudd fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	kr 150 000
Egeninnsats i de ulike arbeidsgruppene	kr 115 000
Sum	kr 790 000

Sammenlignet med tilsvarende prosjekt er budsjettet lavt. Budsjetttrammen legger opp til en god del egeninnsats både fra samarbeidspartnere og kommunale enheter. Det er ikke tatt høyde for økonomisk medvirkning til gjennomføring av arkitektkonkurranser og liknende.

Trondheim kommune

Konklusjon og anbefaling

Prosjektet "Trebyen Trondheim" støtter opp under Midtbyplanens målsetting om bevaring og videreutvikling med fokus på Trondheims karakter som treby og intensjonen om økt bruk av tre, jf. merknad til Regional, strategisk næringsplan, vedtatt 11.06.10.

Rådmannen mener prosjektet "Trebyen Trondheim" vil følge opp kommunens ambisjon om redusert CO₂-utslipp gjennom helhetlig fokus på miljøaspektet innenfor material- og energibruk, både for rehabiliteringsprosjekter og nybygg. "Trebyen Trondheim" kan være godt egnet som verktøy for oppfølging av Midtbyplanen.

"Trebyen Trondheim" er et delprosjekt i kommunens satsing innenfor Framtidens byer, og vil være en bidragsyter i utviklingen av Brøset.

Materialvalg, herunder bruk av tre vurderes i nye reguleringsplaner samtidig som kommunens ambisjon om økt bruk av tre generelt vurderes ved byggesaker. I arbeidet med ny veileder for Midtbyen vurderes bruk av tre spesielt.

Konstruktiv bruk av tre vurderes i alle kommunale utbyggings- og byggeprosjekter. CO₂-regnskap kreves for alle kommunale nybygg over 50 millioner kroner.

Prosjektet er for øvrig i tråd med intensjonen til den nasjonale tresatsingen "Verdiskapingsprogrammet for skog og tre", eller Treprogrammet, etablert i 2000. Her er det etablert et godt samarbeid med både fylkesmannen og fylkeskommunene i Sør- og Nord-Trøndelag og gjennom Strategisk næringsplan for Trondheimsregionen. Ambisjonsnivået i prosjektet tilpasses utviklingen i bransjen.

Rådmannen i Trondheim, 25. mars 2011

Einar Aassved Hansen
Kommunaldirektør

Anne Aaker
direktør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Vedlegg: brosjyren "TREbyentrondheim"

... Sett inn saksutredningen over denne linja